

Marte S. Eielsen og Haakon Flemmen (kulturredaktører) | Maria Horvei | Sandra Lillebø | Guri Kulås | Dag Eivind Undheim Larsen
kultur@klassekampen.no

KULTUR & MEDIER

FOTO: MIC

SLIK JEG SER DET:

Nils Henrik Asheim

Komponisten åpner festivalen for samtidslyd, Only Connect Festival of Sound, den 5. juni.

– **Hvorfor trenger vi kunst?**

– For å forstå oss selv bedre.

– **Skal kunst og politikk blandes?**

– I den grad kunstnere føler at de må agere politisk for å være ærlige, må det blandes.

– **Er din kunst for massene eller for de få?**

– Selvfølgelig er den for massene, nåtida, evigheten og alle. I praksis når den ofte ut til litt færre, men jeg er alltid opptatt av å formidle både egen og andres kunst sånn at folk som ikke fra før visste at de var interessert, kan bli det.

– **Hvilke regler gjelder i ditt liv?**

– Jeg har idealer, men ikke regler.

– **Elsker du fedrelandet ditt?**

– Ja, det gjør jeg absolutt, med alle sine skavanker. Selv om nasjonen intellektuelt sett ikke er et så veldig interessant begrep, er det emosjonelt viktig hvor vi kommer fra.

Mari Brenna Vollan

INTERNASJONALEN: For to år siden fikk den kanadiske elektronika-gruppa **Skinny Puppy** vite deres musikk var blitt brukt til å torturere fanger mistenkt for terrorisme på den USA-styrte Guantánamo-basen. Dette utløste skapertrang hos gruppa som nå er aktuelle med albumet «Weapon» hvor tortur er et sentralt tema. Plata slippes 28. mai.

DEUL

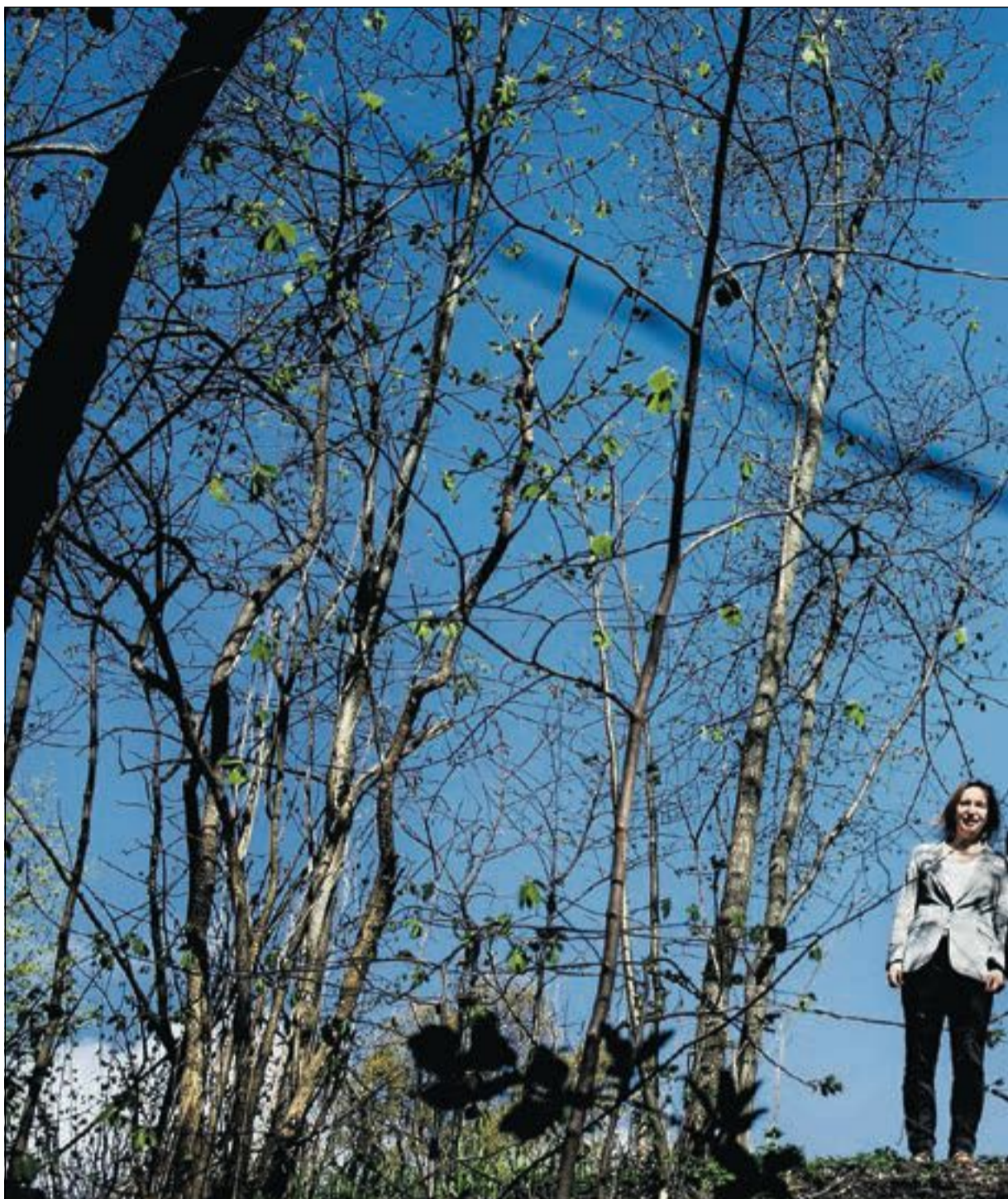
FOTO: NTB SCANPIX

NOTERT:

Ny sjef i Amedia

Are Stokstad blir ny sjef for landets nest største mediekonsern. Han rykker opp fra stillingen som konserndirektør i Amedia. Stokstad har lang erfaring, både som journalist og redaktør, blant annet fra Sandefjords Blad og Østlands-Posten. Han er også styreleder i bransjeorganisasjonen Mediebedriftenes Landsforening. Nå får han ansvar for landets største utgiver av lokale medier, som blant annet eier Drammens Tidende og Bergensavisen.

MBV

FORSKER PÅ TALER: Kirsten Sivesind og Johan Tønnesson viser i en ny studie at skoleelever fungerer som ambassadører.

Forskere har sammenliknet 17. mai-taler fra 2011 og 2012.

Talene for

Grunnlovsdagen ble et viktigere samlingspunkt etter 22. juli, viser en studie av skoleelevers 17. mai-taler.

FAKTA

17. mai-taler:

■ Siden 1970-tallet har det vært vanlig at skoleelever holder tale i lokalsamfunnet på 17. mai.

■ To forskere ved Universitetet i Oslo har for første gang analysert noen av disse talene.

■ Studien er en del av forskningsprosjektet «Textualizing Democracy».

■ Resultatene finnes på Universitetet i Oslos hjemmesider.

om at selve feiringen var viktig, sier professor i sakprosa-forskning Johan Tønnesson.

Sammen med førsteamanuensis i pedagogikk Kirsten Sivesind har han analysert tretti taler holdt av skoleelever i 2011 og 2012. De har funnet en endring i hvordan de snakker om fellesskap.

– 17. mai ble sett på som en samlende kraft i talene, og

opplevelsen av å stå sammen ble videreført fra rosetogene, sier Tønnesson.

Grunnlovsdagen ble en ny anledning til å skape nasjonalt samhold, ifølge forskerne.

Lovens ambassadører

Elevenes 17. mai-taler er en viktig institusjon, slår studien fast. I morgen opptrener nervøse elevrådsrepresentanter over hele landet som ambassadører for Grunnloven.

– Grunnloven presenteres ofte som en fjern tekst, som ikke har noen aktualitet i dag, men hver 17. mai er barn og unge et talerør for den, sier Sivesind.

Det er ikke gitt at en slik lovtale skal leve videre og bli sett på som viktig, påpeker forskerne. Funnene viser likevel at 17. mai-talene snakker om loven og dens innhold og betydning.

– Det virker demokratiserende at elever er med på å

Av Mari Brenna Vollan (tekst) og Adrian Øhrn Johansen (foto)

På den første feiringen av 17. mai etter terroraksjonen, viste barnas taler tegn til at dagen hadde fått økt betydning:

– Det ble enda mer snakk

adører for Grunnloven når de holder 17. mai-taler.

1 og 2012. Noe endret seg etter 22. juli:

andrer seg

aktualisere viktigheten av Grunnloven, og at dette skjer overalt i landet på samme dag, mener Sivesind.

– Dessuten holdes talene stort sett i skolegårder, som er delvis skolens område og delvis fellesareal. Jeg er blitt begeistret for potensialet i en slik møteplass, der man treffes på tvers av generasjoner og politiske ståsteder, sier Tønnesson.

«Vi» og patriotisme

Talene forskerne har gått gjennom har mange likhetsstrekk. De har kartlagt en lang rekke påstander og temaer, og særlig to går igjen: Bruken av pronomenet «vi» og «Norge er et unikt og flott land».

– «Vi» er et veldig viktig ord i alle talene, i betydningen «alle vi som er samlet her som nordmenn». Det brukes ikke ekskluderende, sier Tønnesson.

Forskerne forteller at utlendinger som har sett materialet, legger spesielt merke til selvtilfredsheten som kommer til uttrykk i talene.

– Da man begynte å holde 17. mai-taler på 1800-tallet var «nasjon» det store honnørordet. I dag har talene først og fremst et folkelig aspekt, som en feiring av en konstitusjonell tekst som skaper mulighetsrom for å ytre seg, mener de.

De tror også at kritikken av 17. mai-feiringen som har vært å spore i svenske medier, er feilslått.

– Barn og unge fungerer som en stabiliserende faktor på 17. mai, og de bidrar til å avpolitiserer dagen. Talene er en forlengelse av det, men de kan også inneholde kritikk, sier Sevesind.

Klisjeer og kritikk

*Kjære alle sammen!
Vi må huske at det først og*

fremst er Grunnloven av 1814 vi feirer i dag.

Takket være Grunnloven har vi demokrati og selvbestemmelsesrett.

Dette er noen av elementene i den typiske 17. mai-talen, viser en modelltale som forskerne har laget.

– Kanonen av temaer kan kanskje virke tilstivnet. Samtidig virker ikke klisjeer som klisjeer i barnetaler, sier Sivesind.

Og det er også en utvikling å spore, ifølge forskerne. Flere av talerne velger å eksperimentere med den etablerte sjangeren.

– To jenter i Haugesund holdt en spennende tale der de sammenliknet norgeshistorien med en skoleuke, og de var genuint kritiske til hvordan de ble styrt av lærerne. De brukte friheten Grunnloven gir dem til å kritisere.

mariv@klassekampen.no

JUBILEUM: Stortingets president Dag Terje Andersen var begeistret da medlemmer av Forsvarets stabsmusikkorps framførte jubileumsmarsjen på Stortinget i går. FOTO: STIAN LYSBERG SOLUM, NTB SCANPIX

Jubileumsmarsj i vandrehallen

– Dette svingte, sier stortingspresident Dag Terje Andersen begeistret. For første gang har han fått høre marsjen som skal lyde fra 17. mai-togene neste år.

senterte det offisielle programmet for grunnlovsjubileet 2014.

Det er neste år 200 år siden Norge fikk sin grunnlov, og det er lagt opp til en svært omfattende markering. Det blir utstillinger, teater, konserter, seminarer og andre jubileumsarrangementer mange steder i landet året gjennom.

– Vår ambisjon er at grunnlovsjubileet skal bli et år der vi blir bedre kjent med vår historie, med hva som skjedde da grunnloven ble skrevet for 100 år siden, og hva den betyr i dag. Demokratiet er en muskel på den måten at hvis den ikke stadig blir trimmet og er i bruk, er den ikke i funksjon den dag vi trenger det, sa stortingspresidenten, som leder hovedkomiteen for jubileet.

Mange arrangementer

Hovedmålgruppen for jubileet er barn og unge. I jubileumsåret skal det blant annet arrangeres et ungdommens storting både på Stortinget og i Eidsvollsbygningen.

Selve hovedarrangementet vil være på Eidsvoll 17. mai neste år. To dager før blir det jubileumsmøte på Stortinget og folkefest på Eidsvolls plass foran nasjonalforsamlingen. Den offisielle åpningen av året skjer på Eidsvoll 16. februar 2014. Da skal den nyrestaurerte Eidsvollsbygningen stå klar. Det skjer på dagen for det såkalte notabelmøtet på Eidsvoll, der det ble bestemt at det skulle velges en grunnlovsgivende forsamling som skulle møtes innen åtte uker. Onsdag ble det også lansert en arrangementskalender på nettstedet www.grunnloven200.no.

GRUNNLOVEN 1814–2014

Av Trine Andersen

Neste år er det stort grunnlovsjubileum, og i går var det urframføring av den nye jubileumssangen i Stortingets vandrehall. Forsvarets stabsmusikkorps og Sarpsborg Kammerkor fikk æren av å framføre «Det går et festtog gjennom landet!» for første gang.

At det nettopp ble Sarpsborg Kammerkor, er ikke tilfeldig. Marsjen er komponert av korets dirigent Carl-Andreas Næss og skrevet av Grethe Skottene, også hun fra Sarpsborg. De to vant en åpen marsj- og sangkonkurranse utlyst av Stortingets presidentskap. Det kom inn nærmere 50 bidrag.

Gave til korps og kor

– Dette er vår jubileumsgave til korps og kor over hele landet i takknemlighet for det de bidrar med hvert år, spesielt på 17. mai. Jeg synes den satt med én gang, sier stortingspresidenten, som fikk anledning til å synge med da sangen igjen ble framført i lagtingssalen, der Andersen pre-